

Beleidsevaluatie Onderwijs en Vorming: een overzicht van mogelijke methoden

Micheline Scheys
Afdelingshoofd Strategische
beleidsondersteuning Onderwijs en Vorming
VVBB-studievoormiddag
19 september 2006

Stappen in de beleidsevaluatie

- Verduidelijken en operationaliseren van de beleidsdoelstellingen
- Afbakenen van de gewenste en mogelijke evaluatie
- Nagaan van de haalbaarheid van de evaluatie
- **Bepalen van de evaluatiemethode**
- Afwegen van de kosten

Beleidsdoelstellingen verduidelijken en operationaliseren

- Duidelijke afbakening: generiek en/of specifiek
- Reikwijdte: veralgemening of experimenteel
- Aard: kwalitatief of kwantitatief
- Output (maatregelen) en/of outcome (maatschappelijke effecten) → indicatoren en benchmarks
- Wijze van realisatie: gebruikte beleidsinstrumenten
- Timing
- Doelpubliek en stakeholders

Afbakenen van de gewenste en mogelijke beleidsevaluatie

- Haalbaarheidsstudie
 - Uitvoerbaarheid van een beleidsmaatregel (invoeren van taaltoetsen)
 - Efficiëntie (kritieke succesfactoren vorming scholengemeenschappen)
 - Effectiviteit (remediëringmogelijkheden van taaltoetsen nagaan)
- Procesevaluatie:
 - Evaluatie van het procesverloop (proeftuinen)
 - Efficiëntie van een beleidsinstrument (OKAN, modularisering, leerkrachtendatabank)
 - Implementatieprocedures (evaluatie CLB-decreet)
 - Formatief, wat kunnen we leren (proeftuinen) of summatief, wat moeten we bijsturen (OKAN)
- Impact-evaluatie
 - Effectiviteit (neveneffecten): modularisering, participatie
 - Outcome:modularisering !!! tijd!!!

Haalbaarheid van de beleids- evaluatie nagaan

- Beschikbaarheid van de informatie/gegevens (o.a. bij effectiviteit: nulmeting; beginsituatie-analyse)
- Impact van de evaluatie op het beleidsproces (actie-onderzoek, construerend onderzoek)
- Impact van beleidswijzigingen
- Timing:
 - tijdigheid
 - effecten
- **Methode:**
 - **ethische aspecten**
 - **ingrijpendheid**
 - **validiteit en betrouwbaarheid**

Kosten van de evaluatie

- Kosten-batenanalyse: afweging maken van de opbrengsten en de kosten van de evaluatie
- Afweging maken van de kosten van een beleidsmaatregel en de wijze van evalueren
- Afweging maken van de kosten in functie van de betrouwbaarheid van de gegevens

Methoden van beleidsevaluatie

- Procesevaluatie: kwalitatief en kwantitatief
- Impact-evaluatie: kwantitatief

Procesevaluatie

- desk research: beschrijven van de implementatie van bv. ICT in het onderwijs ahv. kengetallen uit beschikbaar onderzoek → beleidsmonitor
- case studies: typologieën van bv. schoolgemeenschappen op basis van discriminerende kenmerken (vooronderzoek) om manieren van samenwerking te analyseren
- Delphi-onderzoek: panels van bevoorrechte getuigen en experts geven visie op het proces weer: internationalisering van het hoger onderwijs
- Focusgroepen: discussies met doelpubliek over tevredenheid met bv. tevredenheid met dienstverlening van CLB
- Surveys: grootschalige bevraging over implementatie van CLB-decreet bij verschillende stakeholders; mogelijkheid van bi- en multivariate analyses
- Internationaal vergelijkende studies: thematic review van de OESO rond beleid mbt. non-formeel en informeel leren

Impact-evaluatie

- Longitudinaal: panel over de tijd opvolgen bv. jongvolwassen in overgang school naar werk, loopbanen van leerlingen, leerwinst
- Cross sectioneel: vergelijking tussen verschillende bevolkingsgroepen: impact van school- en leerlingenkenmerken op leerprestaties via peilingen
- Quasi experimenteel design: indeling in experimentele en controlegroep, zoveel mogelijk gelijk behalve wat betreft het kenmerk waarvan men de impact wil nagaan: modularisering
- Multi method design: combinatie van constuerend en quasi experiment: OKAN
- Internationaal vergelijkend onderzoek: PISA, systeemanalyse participatie LLL
- ...

Wie voert de beleidsevaluatie uit?

- **Ambtenaren:**
 - Monitoring
 - Analyse van databanken
- **Wetenschappelijke onderzoeksgroepen**
 - Kwantitatieve surveys
 - Quasi experimentele designs
 - Kwalitatieve designs
 - Literatuur- en documentanalyse
- **Consultancy bureaus**